

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Αθήνα, 28-4-2020

Τμήμα Διοίκησης & Προσωπικού
τηλ. 2106411526
φαξ 2106411523

Αριθ. Πρωτ.: 1285

Αριθ. Εγκυκλίου: 9

Προς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας

και δι' αυτών προς

τους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους

ΘΕΜΑ: απόφαση του ΕΔΔΑ από 18-7-2019 στην προσφυγή Τ.Ι. και άλλοι κατά Ελλάδα – Γενικές Οδηγίες προς αποφυγή συναφών παραβιάσεων της ΕΣΔΑ

Με αφορμή την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), που εκδόθηκε στις 18-7-2019 επί της υπ' αριθμ. 40311/10 προσφυγής (υπόθεση Τ.Ι. και άλλοι κατά Ελλάδα), και προκειμένου να συμβάλουμε στην αποφυγή συναφών παραβιάσεων του δικονομικού σκέλους του άρθρου 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) αναφορικά με τη διερεύνηση καταγγελιών περί εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση, κρίνουμε αναγκαίο, στο πλαίσιο της εκ των διατάξεων των άρθρων 19 §§1 στοιχ.γ, 2 και 24 §5 στοιχ.α

του ΚΟΔΚΔΛ αρμοδιότητάς μας, να προβούμε στις ακόλουθες επισημάνσεις, απευθύνοντας συνάμα σχετικές γενικές οδηγίες.

Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, η εμπορία ανθρώπων, θίγουσα την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των θυμάτων της, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ. Η εν λόγω διάταξη, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 της Σύμβασης, θεσπίζει μία από τις θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών που αποτελούν το Συμβούλιο της Ευρώπης. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 4 στο ειδικότερο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων, η διάταξη αυτή, πλην των άλλων, επιβάλλει μία υποχρέωση δικονομικής φύσης (*obligation procedurale*) στα κράτη-μέλη, να διενεργούν **πραγματική-αποτελεσματική έρευνα** στις υποθέσεις σωματεμπορίας, η οποία να χαρακτηρίζεται από **επιμέλεια, ταχύτητα και ανεξαρτησία** (του ερευνώντος από τους εμπλεκομένους στην υπόθεση) και συνάμα να μπορεί να οδηγήσει στην ταυτοποίηση και την τιμωρία των υπαιτίων.

Υπό το πρίσμα των προεκτεθεισών νομολογιακών παραδοχών του ΕΔΔΑ (και με «αναγωγή» στην ελληνική έννομη τάξη), για την **εισαγγελική παρέμβαση** και τον εν γένει εισαγγελικό χειρισμό υποθέσεων που διερευνώνται ποινικά ύστερα από καταγγελία περί εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση, ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, οι επισημάνσεις και οι οδηγίες που περιέχονται στις υπ' αριθμ. **1/2020** και **6/2020 Εγκυκλίους της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου** (αφορώσες το δικονομικό σκέλος των άρθρων 2 και 3 της ΕΣΔΑ, αντιστοίχως). Για τη μη παραβίαση, λοιπόν, και του άρθρου 4 της Σύμβασης, κατά το δικονομικό του σκέλος, στις περιπτώσεις καταγγελιών για σωματεμπορία, προεχόντως

επιβάλλεται η **άμεση έναρξη** της προκαταρκτικής εξέτασης και η **ταχύτατη περάτωσή** της ύστερα από **επιμελή (διεξοδική) συλλογή** του **αποδεικτικού υλικού**, ώστε να ακολουθεί η άσκηση της ποινικής δίωξης κατά των δραστών της αξιόποινης αυτής εμπορίας ανθρώπων (σημειωτέον ότι στην υπόθεση της εν θέματι προσφυγής στο ΕΔΔΑ η προκαταρκτική εξέταση διήρκεσε περισσότερο από τρία έτη, με συνέπεια την παραγραφή πλημμεληματικών πράξεων). Ανάλογη μέριμνα πρέπει να επιδεικνύεται προκειμένου η ολοκλήρωση της δικαστικής διερεύνησης στο ακροατήριο αμφοτέρων των βαθμών (στο μέτρο που μπορεί να επηρεασθεί από τις προτάσεις του εισαγγελέα της έδρας επί προβαλλομένων αβασίμων ή παρελκυστικών αιτημάτων αναβολής) να είναι κατά το δυνατόν σύντομη και, πάντως, να μην υπερβαίνει την **«εύλογη διάρκεια» της δίκης**.

Εφόσον συντρέξουν οι προαναφερθείσες συνθήκες και προϋποθέσεις αναφορικά με τις εισαγγελικές δικονομικές ενέργειες σε περίπτωση καταγγελίας για σωματεμπορία, εκτιμούμε ότι το άρθρο 4 της ΕΣΔΑ πιστά εφαρμόζεται κατά το δικονομικό σκέλος του και συνακόλουθα μειώνεται ο κίνδυνος συναφών δυσμενών για την Ελλάδα αποφάσεων του ΕΔΔΑ.

Οι κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας, εκτός από την κοινοποίηση της παρούσας στους εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειάς τους, παρακαλούνται να ασκούν τη δέουσα εποπτεία για την τήρησή της.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:

1) Υπουργείο Δικαιοσύνης

2) Υπουργείο Εξωτερικών – Γραφείο Νομικού Συμβούλου